
Lähemmäksi liiketoimintaa

PwC:n yritys vastuubarometri 2013

PwC:n yritys vastuubarometri tarkastelee suomalaista yritys vastuuta strategisen yritys vastuun, johtamisen ja raportoinnin näkökulmasta.

Lisätietoja julkaisusta ja PwC:n yritysvastuupalveluista antavat:

Sirpa Juutinen

*Partner, Sustainability & Climate Change
puh. 040 578 2615*

Anna Heinonen

*Manager, Sustainability & Climate Change
puh. 050 312 0906*

Casimir von Frenckell

*Senior Consultant, Sustainability & Climate Change
puh. 040 727 7271*

PricewaterhouseCoopers Oy

*PL 1015
00101 Helsinki
puh. 09 22800*

Ota yhteyttä, jos haluat kuulla tarkemmin yrityksesi
tuloksista uusimmassa yritysvastuubarometrissa!

Johdanto

Barometri luo katsauksen suomalaisten yritysten yritysvastuuseen julkisesti raportoidun tiedon kautta. Emme esimerkiksi lähetä kysymyslomakkeita, emmekä haastattele sen enempää yritysjohtajia kuin yritysvastuun ammattilaisiakaan heidän näkemyksistään. Tämä on tietoinen valinta.

Haastatteleamalla saisimme todennäköisesti suurempia prosenttilukuja yritysvastuun tärkeydestä ja sen odotetuista hyödyistä liiketoiminnalle. Tällaisilla selvityksillä on oma tehtävänsä. Me PwC:llä haluamme selvittää, mitä yritykset ovat tosiasiallisesti tehneet ja minkälaisen kuvan sidosryhmät saavat asioista julkisen tiedon perusteella. Usein tämä käy parhaiten ilmi vuosikertomuksista, nettisivuilta ja yritysvastuuraporteista.

Suomalaiset yritykset ovat enenevässä määrin ottaneet yritysvastuun tavoitteellisen johtamisen kohteeksi. Uusin barometri osoittaa, että nyt yritysvastuun olennaiset asiat on päätetty jo 75 yrityksessä, kun luku edellisessä barometrissa oli 58 ja sitä ennen 34.

Kun olennaiset asiat on määritelty, niitä voidaan johtaa kohti asetettuja tavoitteita tuloksia mitaten ja niistä raportoiden. Kaiken tämän saaminen systemaattiseksi osaksi toimintaa vie jonkin verran aikaa. Niitäkin yrityksiä Suomessa jo on, jotka ovat päässeet tähän pisteeseen.

Tänä vuonna ei vielä mennyt rikki 200 yritysvastuustaan raportoivan yrityksen joukko, vaikka ennustin niin tapahtuvan. Kuitenkin yli kymmenen yritystä on aloittanut vastuuraportoinnin vuoden aikana. Toisaalta osa yrityksistä on pitänyt välivuotta raportoinnissa. Ilmapiiri on odottava, kun monia raportointia koskevia muutoksia on tulossa ja yritysvastuun raportointia koskevat viitekehykset ovat uudistumassa.

Jo pidempään yritysvastuunsa kanssa työtä tehneiden kannattaa ottaa muistilistalle sen tarkistaminen, että keskeisimmistä yritysvastuun asioista tiedetään tilanne koko arvoketjun mitalta. Nostaisin esiin myös ihmisoikeuskysymykset, jotka Suomessa usein

sivuutetaan asioina, jotka eivät juuri koske meitä. Arvoketjussa ihmisoikeuskysymykset saattavat kuitenkin nousta esiin, jolloin niihin liittyneisiin riskeihin on syytä reagoida ennakoivasti.

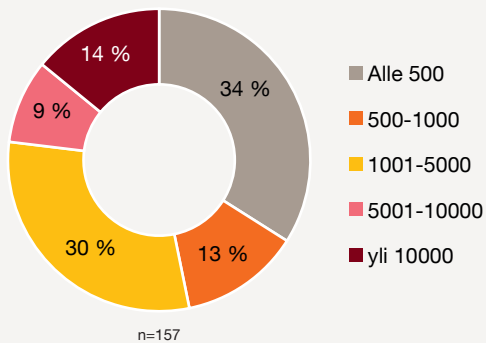
Viime vuodesta kertovien raporttien luvut katsovat taaksepäin, jo tapahtuneeseen. Eteenpäin katsotaan visioiden avulla, ja sinne mennään tahdonvoimalla. Toivottavasti yritysvastuu on tulevaisuuden visioissa vahvasti mukana.

Sirpa Juutinen
Partner, PwC:n yritysvastuupalvelut

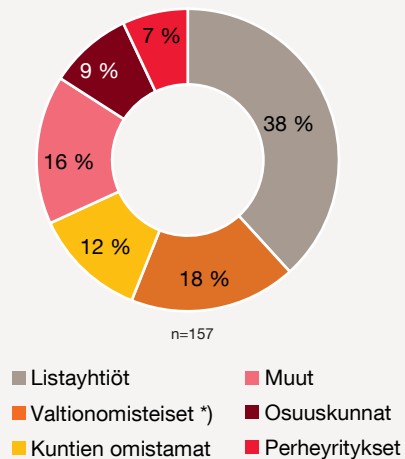
Yritysvastuun tietoja julkaisevat lähinnä suuret yritykset.

Barometrissa arvioidut yritykset

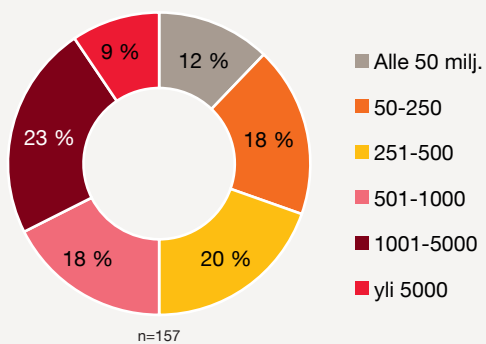
Henkilöstön määrä

Omistusrakenne

Liikevaihto

* valtion kokonaan omistamat ja valtioenemmistöiset yhtiöt

Yritysvastuubarometri

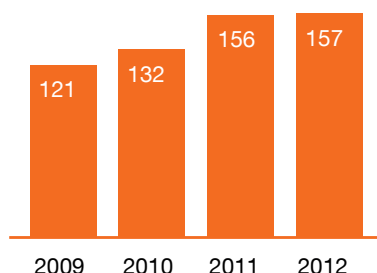
Kolmatta kertaa julkaistava PwC:n yritysvastuubarometri kartoittaa suomalaisen yritysvastuun nykytilaa. Yritysvastuubarometri tarkastelee yritysvastuuta kolmesta eri näkökulmasta.

Strategisen yritysvastuun näkökulma kartoittaa, kuinka vastuullisuus otetaan huomioon yhtenä tekijänä liiketoiminnan suunnittelussa. Strateginen yritysvastuu keskittyy tulevaisuuteen kattaen yritysvastuun riskit ja mahdollisuudet, kestävän kehityksen haasteet sekä pitkän aikavälin tavoitteet.

Yritysvastuun johtamisen näkökulma kartoittaa yrityksen vastuullisuustyön ohjausta. Olennaisten asioiden tunnistaminen luo perustan yrityksen vastuulliselle toiminnalle. Näkökulma kattaa yritysvastuun hallinnan, tavoitteet ja niiden seurannan sekä toimintaa ohjaavat periaatteet ja politiikat.

Yritysvastuuraportoinnin näkökulma painottaa raportoitavan tiedon kattavuutta ja tasapainoisuutta sekä vastaamista sidosryhmien odotuksiin ja tiedontarpeisiin. Ulkopuolisen varmuuden avulla yritykset haluavat parantaa raportoitavan tiedon luotettavuutta.

Yritysvastuun tietoja raportoivat yritykset (kpl)

Barometrin kolme näkökulmaa yritysvastuuseen

Strategisen yritysvastuu	Yritysvastuun johtaminen	Yritysvastuun raportointi
- Kestävän kehityksen trendit - Yritysvastuun riskit ja mahdollisuudet - Pitkän aikavälin tavoitteet - Yritysvastuun avainluvut - Yritysvastuu johdon palkitsemisen perusteena	- Olennaisuus - Toimintaperiaatteet ja politiikat - Organisointi ja seuranta - Tavoitteet ja tulokset - Toimitusketjun hallinta ja seuranta	- Raportoinnin kattavuus ja tasapainoisuus - Sidosryhmävuorovaikutus - Tunnusluvut (ympäristö-, sosiaalinen ja taloudellinen vastuu) - Riippumaton varmennus

Arviointiprosessi

Barometriä varten arvioitiin yhteensä 568 suomalaista yritystä. Selvityksessä käytiin läpi kaikki vuoden 2012 Talouselämä 500 -listan yritykset*. Tämän lisäksi otettiin huomioon 68 muuta yritysvastuun tietoja julkaisevaa yritystä tai julkista organisaatiota.

Barometriin analysoitiin tarkemmin 157 (2011: 156) suomalaista yritystä ja organisaatiota, jotka julkaisevat yritysvastuun tietoja. Näistä 119 (2011: 121) on Talouselämä 500 -listalta ja 38 (2011: 35) listan ulkopuolelta.

Barometrin tulokset perustuvat julkisesti saatavilla olevaan tietoon. Yritysvastuuta arvioitiin yritysten verkkosivuilla, yritysvastuuraportteissa ja vuosikertomuksissa julkaistun tiedon perusteella.

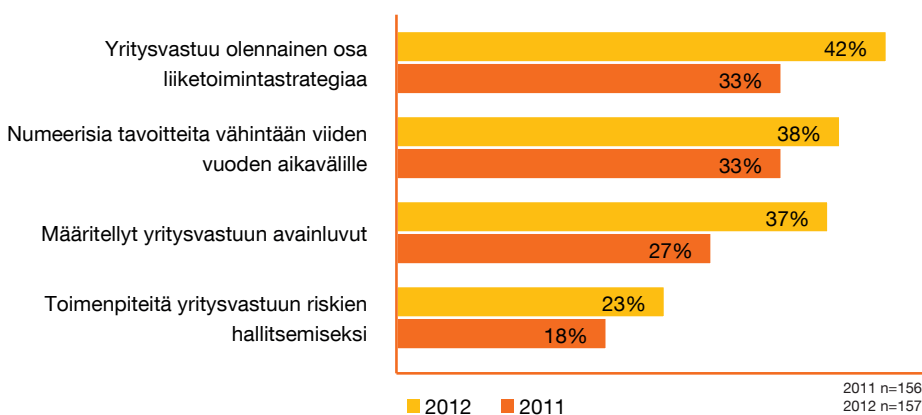
Barometrissa arvioitiin vuotta 2012 koskevia tietoja. Vertailutiedot perustuvat vuosien 2009–2011 tietoihin. Arviointi toteutettiin keväällä 2013.

*Talouselämä-lehti listaa vuosittain liikevaihdon perusteella Suomen 500 suurinta yritystä.

Strateginen yritysvastuu

Yritysvastuu on entistä lähempänä liiketoimintaa monella suomalaisella yrityksellä. Jo lähes puolet yrityksistä on ottanut yritysvastuuasioita osaksi liiketoimintastrategiaansa. Yhä useampi yritys on myös asettanut pidemmän tähtäimen tavoitteita sekä määritellyt avainluvut, joilla seurata yritysvastuun johtamisen tuloksia.

Strateginen yritysvastuu

Näkökulma:

Vastuullinen sijoittaminen lisääntyy

Suomalaiset institutionaaliset sijoittajat vaativat sijoituskohteiltaan entistä useammin sitoutumista vastuullisiin toimintatapoihin. Kohdeyritysten tulee huolehtia sosiaalisista ja ympäristövaikutuksistaan sekä noudattaa hyvää hallintotapaa ja huolehtia vastuullisuusasioiden johtamisesta.

Sijoittajat hakevat kohdeyrityksistä riskienhallinnan lisäksi myös arvonluonnin mahdollisuuksia uusien markkinoiden, tuotteiden tai vaikkapa brändiarvon kasvattamisen myötä.

Institutionaalisten sijoittajien vastuullisuusodotusten kasvaessa myös yhä useammat varainhoitajat ovat ottaneet ESG-asiat (Environmental, Social and Governance) osaksi sijoitusprosessiaan. Kehitystä edesauttavat YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet (UNPRI), jonka allekirjoittaneista jo noin 60 prosenttia on varainhoitajia.

Sijoittajilla ja varainhoitajilla on tarve ymmärtää entistä paremmin yrityksen arvon muodostumisen eri osatekijöitä. Tämä lisää painetta kehittää ei-taloudellisten tietojen raportointia. Yritysten tulisi pystyä kertomaan paitsi ympäristöasioiden ja sosiaalisen vastuun johtamisesta ja tuloksista, myös näiden asioiden yhteydestä yrityksen taloudelliseen suorituskyykyyn.

Yritysvastuubarometrin tulokset antavat osviittaa siitä, mitkä asiat ovat yrityksissä hyvässä hoidossa ja mitkä tarvitsevat erityishuomiota. Sijoittajat voisivatkin hyödyntää barometrin tuloksia päivittäessään omia ESG-kriteerejään.

Johanna Raynal
PwC:n yritysvastuupalvelut

Yritysvastuun johtaminen

Arvioituista yrityksistä joka toinen on määritellyt liiketoimintansa kannalta olennaiset yritysvastuun asiat. Joka kolmannella yrityksellä vastuu yritysvastuun asioista on johtoryhmätasolla. Toisaalta vajaa puolet yrityksistä ei ole kuvannut lainkaan, miten yritysvastuun osa-alueiden johtaminen on organisoitu.

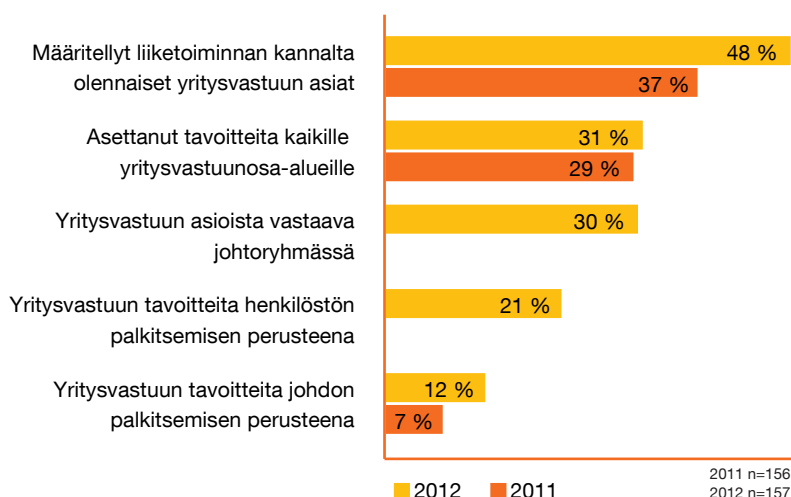
Vain viidennes kertoo yritysvastuun tavoitteiden vaikutuksesta henkilöstön palkitsemiseen ja sitäkin harvempi niiden vaikutuksesta johdon palkitsemiseen.

Toimitusketjun hallinta ja ihmisoikeudet

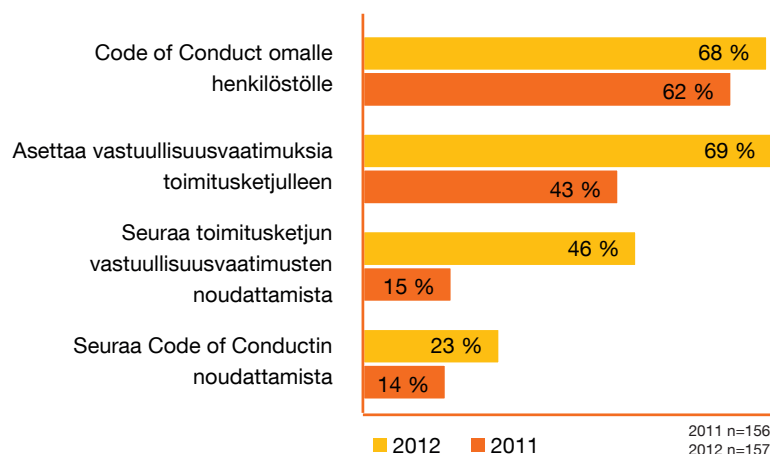
Globaalissa toimintaympäristössä toimitusketjun hallinnan merkitys korostuu. Työoloihin, ihmisoikeuksiin tai ympäristöasioihin liittyvät rikkomukset toimitusketjussa ovat sidosryhmien kiinnostuksen kohteena.

Liiketoimintaa ohjaavat eettiset periaatteet (Code of Conduct) on jo kahdella kolmesta yrityksestä. Yhä useampi yritys asettaa vastuullisuusvaatimuksia tavaran ja palveluntoimittajilleen. Myös näiden vaatimusten seuranta on lisääntynyt. Kuitenkin harva yritys kertoo toimintatavoistaan, jos seurannan tulokset eivät vastaa toimittajille asetettuja vaatimuksia.

Yritysvastuun johtaminen

Toimitusketju ja Code of Conduct

46

suomalaista yritystä on sitoutunut YK:n Global Compact -aloitteeseen

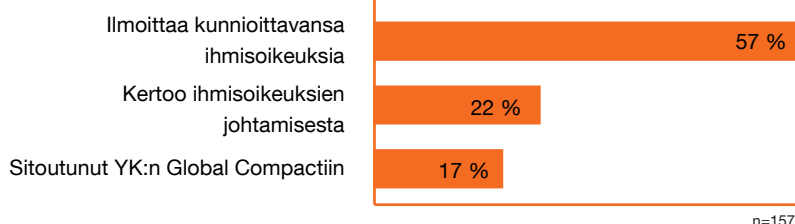

Suvi Kuusi, Anna Heinonen ja Casimir von Frenckell
PwC:n yritys vastuupalveluista

Ihmisoikeudet ovat toistaiseksi jääneet melko vähälle huomiolle suomalaisessa yritys vastuussa. Ihmisoikeuksien merkitys tulee kasvamaan muun muassa YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia ohjaavien periaatteiden kansallisen toimeenpanon myötä. Tällä hetkellä vain muutama suomalaisyritys on soveltanut ns. Ruggien periaatteita, jotka ohjeistavat yrityksiä ihmisoikeuksien kunnioittamisessa.

Periaatteiden mukaan yrityksillä tulisi olla käytössä ihmisoikeuspolitiikka, due diligence -prosessi sekä prosesseja, jotka mahdollistavat haitallisten ihmisoikeusvaikutusten korjaamisen. Vain joka viides yritys kertoo ihmisoikeuksiin liittyvistä johtamiskäytännöistään.

Ihmisoikeudet

Ohjaavien periaatteiden ydinelementit on sisällytetty OECD:n toimintaohjeisiin monikansallisille yrityksille. Valtioneuvosto on valmistelemassa suunnitelmaa ohjaavien periaatteiden toimeenpanemiseksi. Ohjaavat periaatteet on otettu huomioon muun muassa YK:n Global Compact -aloitteessa, ja ne ovat vaikuttaneet myös ISO 26000 -standardin sisältöön.

Suomen 25 suurimmasta yrityksestä

- **14** on sitoutunut Global Compact -aloitteeseen
- **10** ilmoittaa noudattavansa OECD:n toimintaohjeita monikansallisille yrityksille
- **3** on soveltanut YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia ohjaavia periaatteita
- **1** on ottanut ISO 26000 -standardin huomioon yritys vastuun kehitystyössä.

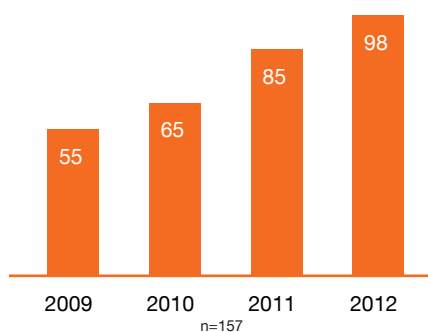
Yritysvastuun raportointi

Vuosi 2013 on tuonut merkittäviä muutoksia yritysvastuun raportoinnille. Toukokuussa Global Reporting Initiative (GRI) julkaisi vastuuraportoinnin uuden G4-ohjeiston. International Integrated Reporting Council (IIRC) julkaisee integroidun raportoinnin viitekehyksen joulukuussa 2013. Lisäksi Euroopan komission hyväksymä ehdotus uudesta tilinpäätösdirektiivistä pyrkii lisäämään läpinäkyvyyttä sosiaalisten ja ympäristöasioiden osalta.

Yritysvastuun raportointi

Kansainvälisen GRI-ohjeiston mukaan raportoivien suomalaisyritysten määrä on lähes kaksinkertaistunut neljässä vuodessa

Uusi G4-ohjeistus ja integroidun raportoinnin viitekehys luovat yrityksille paineita arvioida yritysvastuun olennaisia asioita uudesta näkökulmasta. G4:n myötä yritysten on tarkasteltava toimintansa vaikutuksia koko arvoketjussaan, ei pelkästään oman toiminnan suoria vaikutuksia. Integroitu raportointi taas ohjaa ajattelutavan muutokseen tarkastelemalla, miten yritys luo ja ylläpitää arvoa. Nämä muutokset lisäävät ei-taloudellisen tiedon raportoinnin merkitystä tulevaisuudessa.

Casimir von Frenckell, PwC:n yritysvastuupalvelut

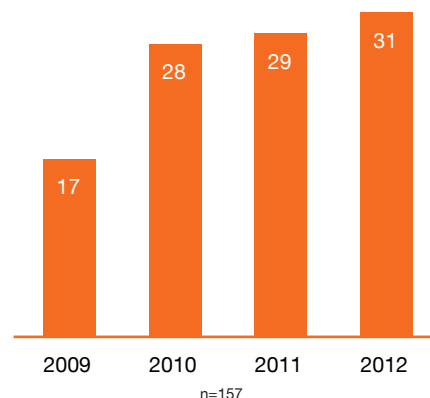

Barometrituloksista on hienoa nähdä, että suuntaus varmennuksen hyödyntämisessä on Suomessa sama kuin kansainvälisesti. Suomen kymmenestä suurimmasta yrityksestä jo kahdeksan varmennuttaa vastuuraportointiaan ja varmennusten määrä on lähes tuplaantunut vuodesta 2009. Ulkopuolisen varmennuksen merkityksen tunnustavat sekä GRI että IIRC. Onkin odotettavissa, että varmentaminen yleistyy edelleen ja että etenkin uudet raportoitijat ottavat varmennuksen osaksi normaalia käytäntöä joko alusta alkaen tai ainakin heti ensimmäisinä raportointivuosina.

Maj-Lis Steiner, PwC:n yritys vastuupalvelut

Yritysvastuun tietojen varmennus lisääntyy

Vastuuraportoinnin lisääntyessä myös yritys vastuutietojen ulkopuolinen varmennus on lisääntynyt. Varmennuksen yleistymiseen vaikuttavat muun muassa raportoinnin uskottavuuden lisääminen sidosryhmien silmissä, kilpailijoiden rinnalla pysyminen, sijoittajien odotuksiin vastaaminen ja erottautuminen vastuuraportoinnin edelläkävijänä.

Yritysvastuu ja verotus

Barometrissa tarkasteltiin tänä vuonna, kuinka läpinäkyvästi yritykset raportoivat maksamistaan veroista. Vain muutamat yritykset ovat julkaisseet verojalanjälkensä. Sidosryhmät kuitenkin odottavat läpinäkyvämpää raportointia.

12

yritystä on raportoinut verotiedot maittain

Verojalanjälkeä koskevia tietoja on tänä vuonna ensimmäistä kertaa mukana barometrissa. Vaikka tietoja julkaisee vielä harva, uskomme monen kuitenkin harkitsevan sitä yhä kasvavien läpinäkyvyysvaatimusten keskellä. Rohkaisemme yhä useampia harkitsemaan näiden tietojen julkaisemista siitakin huolimatta, että tietoja on haasteellista kerätä. Verojalanjälki kuitenkin antaa hyödyllistä informaatiota niin yhtiön sisäiseen käyttöön kuin sidosryhmillekin.

Osallistuminen yhtiöiden maksamien verojen ympärillä käytyyn julkiseen keskusteluun, esimerkiksi verojalanjäljestä raportoimalla, auttaa ohjaamaan keskustelun olennaisiin faktoihin uskomusten sijaan. Monimutkaisen asiakokonaisuuden pelkistäminen on haasteellista. Uskomme kuitenkin, että yritysten kannattaa siitakin huolimatta pyrkiä kehittämään hyviä käytäntöjä.

*Sirpa Juutinen, PwC:n yritys vastuupalvelut ja
Petri Seppälä, PwC:n veroneuvontapalvelut*

Yritysvastuun tila Suomessa

Strategisen yritysvastuun osa-alueella on tapahtunut eniten positiivista kehitystä edelliseen yritysvastuubarometriin verrattuna. Tulosten perusteella yritysvastuu on entistä lähempänä liiketoimintaa ja liiketoimintastrategiaa monessa suomalaisessa yrityksessä.

Yritysvastuun johtamisen näkökulmassa suurin edistysaskel on tapahtunut toimitusketjun hallinnassa.

Yritysvastuun raportoinnissa kehitys on ollut tasaisempaa aiempiin vuosiin verrattuna. Yritykset raportoivat aiempaa tasapainoisemmin tietoja taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristövastuun osa-alueista. Yli kymmenen uutta yritystä on vuoden aikana alkanut raportoida yritysvastuun tietoja.

Anna Heinonen
PwC:n yritysvastuupalveluista

Arvioidut yritykset on jaettu neljään luokkaan arviointikriteereiden täyttymisen mukaan:

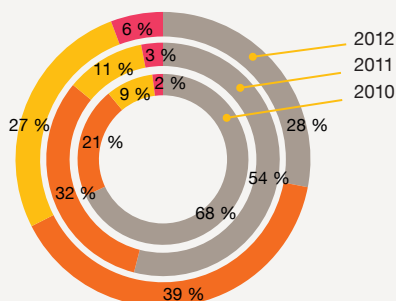
Platina: ≥ 75 % arviointikriteereistä

Kulta: 50–74,9 %

Hopea: 25–49,9 %

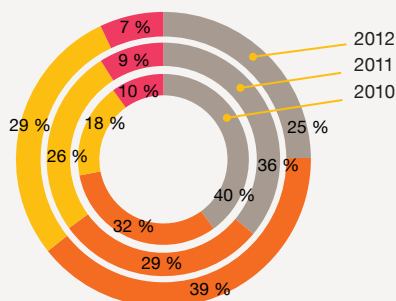
Pronssi: ≤ 25 %

Strateginen yritysvastuu

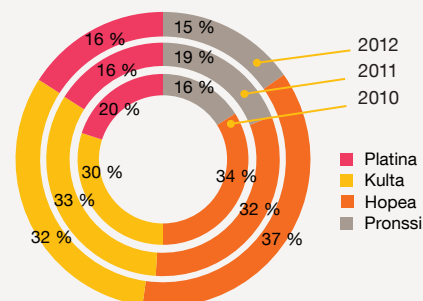
- Kestävän kehityksen trendit
- Yritysvastuun riskit ja mahdollisuudet
- Pitkän aikavälin tavoitteet
- Yritysvastuun avainluvut
- Yritysvastuu johdon palkitsemisen perusteena

Yritysvastuun johtaminen

- Olennaisuus
- Toimintaperiaatteet ja politiikat
- Organisointi ja seuranta
- Tavoitteet ja tulokset
- Toimitusketjun hallinta ja seuranta

Yritysvastuun raportointi

- Raportoinnin kattavuus, tasapainoisuus ja avoimuus
- Sidosryhmävuorovaikutus
- Tunnusluvut (ympäristö-, sosiaalinen ja taloudellinen vastuu)
- Riippumaton varmennus

Yritysvastuun asiantuntijamme

Sirpa Juutinen
puh. 040 578 2615
sirpa.juutinen@fi.pwc.com

Maj-Lis Steiner
puh. 050 383 8637
maj-lis.steiner@fi.pwc.com

Anne-Maria Flanagan
puh. 040 679 5353
anne-maria.flanagan@fi.pwc.com

Johanna Raynal
puh. 040 152 5282
johanna.raynal@fi.pwc.com

Anna Heinonen
puh. 050 312 0906
anna.heinonen@fi.pwc.com

Satu Man
puh. 040 526 1177
satu.man@fi.pwc.com

Olli Miettinen
puh. 040 159 6565
olli.miettinen@fi.pwc.com

Sari Pohja
puh. 040 186 2050
sari.pohja@fi.pwc.com

Casimir von Frenckell
puh. 040 727 7271
casimir.vonfrenckell@fi.pwc.com

Jussi Nokkala
puh. 050 354 8381
jussi.nokkala@fi.pwc.com

Suvi Kuusi
puh. 040 584 6665
suvi.kuusi@fi.pwc.com

Maria Parker
puh. 040 726 8707
maria.parker@fi.pwc.com

Niina Laakso
puh. 040 594 7135
niina.laakso@fi.pwc.com

Kari Storckovius
puh. 0500 643 217
kari.storckovius@fi.pwc.com

PricewaterhouseCoopers Oy, PL 1015, Itämerentori 2, 00101 Helsinki. Puhelin 09 22 800.

PwC auttaa yrityksiä kasvamaan, toimimaan tehokkaasti ja raportoimaan luotettavasti. Apunasi on Suomessa yli 750 asiantuntijaa ympäri maan. Olemme sitoutuneita tuottamaan laadukasta palvelua liikkeenjohdon konsultointiin, yritysjärjestelyiden, veroneuvonnan, tilintarkastuksen ja muun varmennuksen alueilla. Tavoitteenamme on luoda kestävä menestystä. Ota yhteyttä tai lue lisää: www.pwc.fi.

PwC toimii 158 maassa yli 180 000 asiantuntijan voimin. Nimi PwC viittaa PwC-ketjuun ja/tai yhteen tai useampaan sen jäsenyritykseen, joista jokainen on oma itsenäinen yhtiö. Lisää tietoa: www.pwc.com/structure.

© 2013 PricewaterhouseCoopers. Kaikki oikeudet pidätetään.